

מאורות אל העבר

כ סיון תח | 10/06/1648

ת"ח ות"ט

"פה-לין", כאן ניתן ללון ולשכון במנוחה. כך דרשו המהגרים היהודיים שהגיעו לפולין החל מהמאה השתים עשרה את שמה של הממלכה שבה התקבלו בסבר פנים יפות, השתלבו היטב בתחומי המסחר השונים, והקימו בה חיי תורה וקהילה משגשגים. לקראת אמצע המאה השבע עשרה התהפך הגלגל. הקוזקים האוקראיניים, שסבלו משלטון עריץ וממיסוי כבד שהוטל עליהם בידי האצולה הפולנית, פתחו במרד. צבאות הקוזקים בהנהגתו של חמילנצקי פשטו על ערי אוקראינה, הכו את השליטים הפולניים וביצעו פעולות רצח וטבח בהיקף אדיר בקרב היהודים שנתפסו כמשתפי הפעולה של השלטון הפולני השנוא. בכ' בסיון ת"ח (10.6.1648) הצליחו הקוזקים לכבוש את העיר נמירוב, ורצחו קרוב לששת אלפים מהיהודים שהיו בה. במהלך מרד הקוזקים, שנודע בהיסטוריה היהודית כ"גזרות ת"ח-ת"ט" (1648 - 1649), נרצחו קרוב לארבעים אלף יהודים במיתות אכזריות, מאות קהילות נחרבו ואלפי יהודים נמכרו לעבדות (את חלקם הצליחו להציל הקהילות היהודיות בארצות השכנות). האירועים זעזעו את יהדות פולין. תפילת "אל מלא רחמים" חוברת לזכר הרוגי הפרעות, ויום נפילת נמירוב, כ' בסיון, צוין בפולין במשך דורות כיום תענית וזיכרון.

אל מלא רחמים שוכן במרומים המצויא מנוחה נכונה
תחת כנפי השכינה במעלות קרושים ומדורים בזהרה
הרקיע מזהרים את ראשי הנאונים האלופים תפוחה
ופרנסים ומנהיגים הנאבכים והנעמים והישרים אשר
מקרו נפשותם בעננים קשים וקרים אנשים ונשים בחלוח
ובחורים שנהרגו על קדושת השם האריר באררים בשנת
סתי' ובשנת ס' ונת' בכל מקומות אשר ישראל דרים בצאת
למכת פשטו צוארם בממות משינות המיתו אותם האבנים
וקצתם נקברו חיים בקברים ובחוקם גאוני ארץ ראש
ישיבות המה המוריסו חסידים טף ונשים אהוה להם תכלים
וצירים על זאת ספרו הספרים בחמורים ועבבור שמסרו
נפשם על קדושת השם באהבה ביד צרים תקבת נקום
נקמתם וקום עלינו ועל כלי ישראל והא מיתותם מכפרים
ויסורם בסתר בגפיו לעולם יצורו בצרור חיים נשמתם
יהוא נחלתם ונורו בשלום על משכבתם ונאמר אבותי

אב רחמים שוכן במרומים ברחמי העומים הוא פקיד ברחמים
ותמימים ותישרים קהלות בקודש שסרו נפשם על קדושת השם והנאבים
הנעמים בזהרים ובמתים לא נהרו סגורים קלו ופאניות נכרו לעשות רצונם
והקצורים וקברם אלהים לסובה עם שאר צדיקי עולם ונקום בנינו לעיני נקמת
דם עבריו השפוך ככתוב בתורת משה איש האלזים התינו עםנו כיום אנכי
לקו עם קשיל לציורו ונשר אדמתו עמו ועל ידי עקרו תביאום כחוב לאמרי ונקום
דכם אנקתי וישכון גציון ובתבי הקודש אמר לשה אמרו בנינו אתי נאמרי
ידע בנינו לעיני נקמת דם עבריה השפוך ואמר כי דור ידמים אותם ובר ולא עשת
צדקת עניים ואשר תיין ביום קלא ניות קמין ראש על ארץ רכה מכל כתר ויעשה
על בקריו ראש אשרו יושבו ביה עור הילוק סלה יתלו

תפילת אל מלא רחמים לזכר חללי הפרעות-מאת
Prayer book - Machzor from Altona 1744
נחלת הכלל, ויקיפדיה

מפת עולם

